Η ΑΡΧΕΓΟΝΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

«Θεοῦ πάθημα καί τρόπαιον ὁ Σταυρός»
(Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης)

Θάν καί μόνη ἡ μνήμη τοῦ Σταυροῦ, δηλαδή τοῦ διά σταυροῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι προδήλως κατά τόν ἅγιον Ἀνδρέα τῆς Κρήτης ὑπόθεσις μεγάλης χαρᾶς λέγοντος εἰς τό α΄ λόγον εἰς τήν παγκόσμιον ὕψωσιν τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ ὅτι: *«Καί τό μνησθῆναι γάρ Σταυροῦ, χαρᾶς ὑπόθεσις πρόδηλος καί συστολή σκυθρωπότητος»* πολλῷ μᾶλλον εὐφραίνει τά συστήματα τῶν εὐσεβῶν *«ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ»* (Α΄ Κορινθ. α΄ 18) δηλαδή ἡ θεολογία τοῦ σταυροῦ, ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας διά τήν σταυρικήν θυσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Λυτρωτοῦ καί Σωτῆρος τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Ἐξ αὐτῆς τῆς πλουσίας θεολογίας ἐρανιζόμεθα ἔνια τινά πρός οἰκοδομήν πνευματικήν πάντων λέγοντες, ὅτι μέ τόν σταυρικόν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ *«γέγονεν ἡ ἀρχέγονος δικαιοσύνη»*, ἀπεδόθη δηλαδή δικαιοσύνη καί ἀπεκατεστάθησαν τά πρόσωπα καί τά πράγματα εἰς τήν ἀρχαίαν πρό τῆς πτώσεως κατάστασιν. Ἡ ἔννοια αὐτή περιγράφεται καί ἀναπτύσσεται εἰς τό Δοξαστικόν τῶν στιχηρῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἀναλυτικώτερον τό θέμα αὐτό ἔχει ὡς ἑξῆς:

1. Ἡ ἀρχέγονος κατάστασις

Ἀρχέγονον κατάστασιν εἰς τήν θεολογίαν ὀνομάζομεν τήν κατάστασιν ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καί τῆς δημιουργίας πρό τῆς ἁμαρτίας καί τῆς πτώσεως. Συμφώνως λοιπόν πρός τήν διδασκαλίαν τῆς ἁγίας Γραφῆς ὁ Θεός ἐδημιούργησεν τόν ἄνθρωπον ἄκακον, εὐθύ, ἐλεύθερον, δυνάμει ἀθάνατον καί βασιλέα τῆς κτίσεως. Τήν ἀρχέγονον κατάστασιν δέν περιγράφουν μόνον τά ἀνωτέρω χαρακτηριστικά. Ὑπάρχουν κι ἄλλα. Ἀνεφέρθησαν αὐτά ἐπειδή ἐπ' αὐτῶν οἰκοδομεῖται ὁ λόγος τοῦ θέματός μας.

Ὁ διάβολος ἐνεργῶν δολίως ἐκ φθόνου πρός τόν Θεόν καί τόν ἄνθρωπον ἀνέτρεψε αὐτά τά δεδομένα. Κατέστησε τόν ἄνθρωπον πονηρόν, δηλαδή δελεαζόμενον καί εὐαρεστούμενον εἰς τήν ἁμαρτίαν καί τήν κακίαν, ἐνεργοῦντα κατά τοῦ ἁγίου θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἄρα καί ὑπόδικον εἰς τήν θείαν δικαιοσύνην καί ἔνοχον τιμωρίας. Καταστήσας τόν ἄνθρωπον πονηρόν ἀμέσως ἔλαβε ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῦ καί τόν ὑπέταξε γενόμενος κύριος αὐτοῦ καί τύραννός του. Οὕτως ἀφῄρεσε τήν διακυβέρνησιν τοῦ κόσμου ἀπό τόν ἄνθρωπο καί ἀνεδείχθη ὁ ἴδιος *«ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν»* κατά τόν λόγον τοῦ Χριστοῦ *«ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου»* καί κοσμοκράτωρ. Αὐτό ἦτο ἀντίθετον τοῦ ἁγίου θελήματος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός δέν ἐδημιούργησε τόν κόσμον διά νά τόν παραδώσῃ εἰς τούς δαίμονες. Οἱ δαίμονες διά δολιότητος καί πανουργίας τῇ ἀφελεῖ συνδρομῇ τῶν ἀνθρώπων ἔλαβον δύναμιν καί ἐξουσίαν. Τέλος ἔπληξε τόν ἄνθρωπον τῷ κέντρῳ τοῦ θανάτου. Ἐπέφερεν εἰς τό ἀνθρώπινον γένος τό κτύπημα τοῦ θανάτου. Καί ἄλλα πολλά δεινά ἐπῆλθον εἰς τούς ἀνθρώπους συνεπείᾳ τῆς πτώσεως.

2. Ἡ ἀγάπη, ἡ σοφία, ἡ δικαιοσύνη καί ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ

Εἰς τήν ὡραιοτάτην εὐχήν τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ τῶν Θεοφανείων ἀναφωνοῦμεν πρός τόν Φιλάνθρωπον καί Ἐλεήμονα Θεόν καί Πατέρα: *«Οὐ γάρ ἔφερες, Δέσποτα, διά σπλάγχνα ἐλέους σου θεᾶσθαι ὑπό τοῦ διαβόλου τυραννούμενον τό γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦλθες καί ἔσωσας ἡμᾶς»*. (Δηλαδή: Δέν ἄντεχες, Δέσποτα, ἕνεκεν τῆς μεγάλης ἀγάπης σου, νά βλέπεις τυραννούμενον ἀπό τόν διάβολον τό γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἦλθες καί μᾶς ἔσωσες). Ὁ Θεός μέ τίς ἐνέργειές Του καί μέ τό μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας κυρίως ὅμως μέ τήν σταυρικήν θυσίαν Του ἀπεκατέστησε τά πράγματα, διώρθωσε ὅσα εἶχε καταστρέψει ὁ διάβολος κι ἔδωσε νέες δυνατότητες καί προοπτικές στούς ἀνθρώπους. Τελικῶς συνέτριψε καί τόν διάβολον καί κατήργησε τήν πονηράν τυραννίδα του. Ὅλα αὐτά ἐπετεύχθησαν διά τοῦ σταυρικοῦ θανάτου. Ὁ σταυρικός θάνατος εἶναι τό Πάθος τοῦ ἀπαθοῦς Θεοῦ, ἀλλά καί ἡ νίκη Του καί τό τρόπαιόν του κατά τῶν δαιμόνων. Κηρύττει ὁ θεατής τῶν ἀρρήτων Ἀπόστολος Παῦλος: *«Ἀπεκδυσάμενος τάς ἀρχάς καί τάς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτούς ἐν αὐτῷ»* (Κολ. α΄ 15) Δηλαδή: *«Ἐκεῖ εἰς τόν σταυρόν ἔγδυσε ἀπό κάθε δύναμι τάς πονηράς ἀρχάς καί ἐξουσίας καί τάς διεπόμπευσε καί κατεντρόπιασεν αὐτάς φανερά, ἐμπρός εἰς ὅλον τόν πνευματικόν κόσμον καί ἔσυρε τούς δαίμονες νικημένους ἐν θριαμβευτικῇ πομπῇ. Καί ἐπέτυχε τοῦτο διά τοῦ σταυροῦ, ὁ ὁποῖος ἔγινε διά τόν Χριστόν θριαμβευτικόν ἅρμα νικητοῦ»*.

Πῶς συνέβη αὐτό; Ἰδού πῶς ἀπαντᾷ ἡ Ἐκκλησία διά τῆς θεολογίας της: *«Ἀδίκῳ δίκῃ τοῦ δικαίου κατακριθέντος»*. Ὅλα αὐτά συνετελέσθησαν ἐπειδή κατεδικάσθη καί ἐτιμωρήθη ὁ δίκαιος, ὅπως ὁ ἀσεβής μέ μιά ἄδικη δίκη. Διά νά ἐννοήσωμεν τόν τρόπον πρέπει νά κατανοήσωμεν καί νά μάθωμεν τούς πνευματικούς νόμους, τούς νόμους τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι ἰσχύουν αἰωνίως καί καθολικῶς. Ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι: *«Δίκαιοι εἰς τόν αἰῶνα ζῶσι»* (Σοφ. Σολ. ε΄ 15). Δηλαδή, ὁ δίκαιος, ὁ φυλάσσων τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ὁ ζῶν ἀναμαρτήτως, θά ζῇ αἰωνίως, δέν θά πεθάνῃ. Συνεπείᾳ αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἦτο δυνατόν εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐπειδή ἀκριβῶς ἦτο ἀναμάρτητος, δίκαιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, νά ζῇ αἰωνίως ἐπί τῆς γῆς. Ἀλλά τί διαπιστώνομεν; Ὅτι ὁ Κύριος μέ τήν θέλησί Του ἀρνήθηκε, παρῃτήθη αὐτοῦ τοῦ δικαιώματός Του καί ἀπέθανεν χάριν ἡμῶν. Αὐτή εἶναι ἡ θυσία Του. Καί ἀπέθανε ὄχι φυσικόν θάνατον, ὅπως οἱ πολλοί τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά βίαιον, ἄδικον, ἐξευτελιστικόν, ταπεινωτικόν θάνατον ὡς *«ἄνομος»* δηλαδή ὡς ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος δέν ἐσεβάσθη οὐδένα νόμον τοῦ Θεοῦ, ὡς κακοῦργος καί εἰδωλολάτρης. Αὐτή ἦταν ἡ ἄδικος δίκη, ἡ ἄδικος ἀπόφασις. Νά τιμωρηθῇ ὁ ἅγιος, ὡς εἰδωλολάτρης καί κακοῦργος. Αὐτό τό ὁποῖον δέν ἀνέχθηκε ἡ ἄλογος δημιουργία, τό ὑπέμεινε μακροθυμῶν ἑκουσίως ὁ Κύριος τῆς δόξης. Τήν ἄδικον τιμωρίαν

τοῦ Χριστοῦ διεκήρυξεν ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής λέγων: *«Οὗτος οὐδέν ἄτοπον ἔπραξε»* καί ὡμολόγησε ὁ Ἑκατόνταρχος: *«Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν»* (Λουκᾶ κγ΄ 43, 47).

Τοῦτο δέ ὅλον ἦτο ἔργον τῆς ἀγάπης, τῆς σοφίας, τῆς δυνάμεως καί τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

3. Τό νικητικόν ὅπλον τοῦ Σταυροῦ

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν διαπιστώνει ὁ θειότατος Ἀπόστολος Παῦλος: *«Εἰ γάρ ἔγνωσαν, (ἐννοεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου τούτου) οὐκ ἄν τόν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν»* (Α΄ Κοριν. β΄ 8). Δηλαδή: Ἐάν οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου τούτου ἐγνώριζον, δέν θά ἐκάρφωναν εἰς τό ξύλον τῆς ἀτιμίας τόν Κύριον τῆς δόξης. Τοῦτο ἦτο τό θεόσοφον δέλεαρ, κατά τήν τρίτην εὐχήν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Γονυκλισίας, διά τοῦ ὁποίου ὁ Κύριος ἠγκίστρευσεν τόν ἀρχέκακον καί βύθιον δράκοντα καί τόν ἐδέσμευσε, τόν ἐφυλάκισε ἐν ταρτάρῳ μέ σειρές ζόφου. Τοῦ προσέφερε μέ τήν θέλησίν Του τήν ἁγίαν ζωήν Του καί τήν ἀναμάρτητον σάρκα Του. Κι ἐκεῖνος ὁ θρασύς καί ἐπηρμένος εὐχαρίστως ἐδέχθη νά λάβῃ αὐτά. Ἀλλά ἀναφωνεῖ ὁ Προφήτης Ἡσαΐας: *«Ὁ Ἅδης κάτωθεν ἐπικράνθη συναντήσας σοι»* (ιδ΄ 9) καί θεολογεῖ ὁ χρυσορρήμων: *«Ἐσκύλευσεν τόν Ἅδην, ὁ κατελθών εἰς τόν Ἅδην. Ἐπίκρανεν αὐτόν γευσάμενον τῆς σαρκός αὐτοῦ... Ἐπικράνθη· καί γάρ κατηργήθη. Ἐπικράνθη· καί γάρ ἐνεπαίχθη. Ἐπικράνθη· καί γάρ ἐνεκρώθη. Ἐπικράνθη· καί γάρ καθῃρέθη. Ἐπικράνθη· καί γάρ ἐδεσμεύθη. Ἔλαβεν σῶμα καί Θεῷ περιέτυχεν».*

Ὁμιλῶν προφητικῶς περί τοῦ ἀποτελέσματος τούτου ὁ Κύριος εἶπεν εἰς τούς μαθητές Του: «Νῦν κρίσις ἐστί τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω». (Ἰωάν. ιβ΄ 31).

Ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, ὁ διάβολος ἐκρίθη καί ἐξεβλήθη διά τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Τόν Σταυρόν σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα,
καί τήν ἁγίαν σου ἀνάστασιν
ὑμνοῦμεν καί δοξάζομεν».

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε., ΤΗΛ: 210 92 14 820, www.eptalofos.com.gr

Εὐχή
τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ μακροθυμήσας ἐπί τοῖς ἡμῶν πλημμελήμασι καί ἄχρι τῆς παρούσης ὥρας ἀγαγών ἡμᾶς, ἐν ᾗ ἐπί τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου κρεμάμενος τῷ εὐγνώμονι λῃστῇ τήν εἰς τόν παράδεισον ὡδοποίησας εἴσοδον καί θανάτῳ τόν θάνατον ὤλεσας, ἱλάσθητι καί ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καί ἀναξίοις δούλοις σου· ἡμάρτομεν γάρ καί ἠνομήσαμεν καί οὐκ ἐσμέν ἄξιοι ἆραι τά ὄμματα ἡμῶν καί βλέψαι εἰς τό ὕψος τοῦ οὐρανοῦ· διότι κατελίπομεν τήν ὁδόν τῆς δικαιοσύνης σου καί ἐπορεύθημεν ἐν τοῖς θελήμασι τῶν καρδιῶν ἡμῶν. Ἀλλ' ἱκετεύομεν τήν σήν ἀνείκαστον ἀγαθότητα· φεῖσαι ἡμῶν, Κύριε, κατά τό πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καί σῶσον ἡμᾶς διά τό ὄνομά σου τό ἅγιον, ὅτι ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι ἡμῶν. Ἐξελοῦ ἡμᾶς τῆς τοῦ ἀντικειμένου χειρός καί ἄφες ἡμῖν τά ἁμαρτήματα καί νέκρωσον τό σαρκικόν ἡμῶν φρόνημα· ἵνα, τόν παλαιόν ἀποθέμενοι ἄνθρωπον, τόν νέον ἐνδυσώμεθα καί σοί ζήσωμεν, τῷ ἡμετέρῳ δεσπότῃ καί κηδεμόνι· καί οὕτω, τοῖς σοῖς ἀκολουθοῦντες προστάγμασιν, εἰς τήν αἰώνιον ἀνάπαυσιν καταντήσωμεν, ἔνθα πάντων ἐστί τῶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία. Σύ γάρ εἶ ἡ ὄντως ἀληθινή εὐφροσύνη καί ἀγαλλίασις τῶν ἀγαπώντων σε, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, καί σοί τήν δόξαν ἀναπέμπομεν, σύν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρί καί τῷ παναγίῳ καί ἀγαθῷ καί ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Η ΑΡΧΗΓΟΝΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ